

Retningslinjer for håndtering av fravær

Versjon 1.2

Endret: 26.06.2018

Godkjent av:	Seksjonssjef opplæring i skole	Gyldig fra:	03.10.2016
Ansvarlig saksbehandler:	Johannes.Ringås@rogfk.no		
Grunnlagsdokumenter: (Lover og forskrifter, politiske vedtak, planer, veiledere, brev, rundskriv, med mer.)	Forskrift til opplæringsloven § 3-3 siste ledd og § 3-47 Rundskriv Udir-3-2016, 23.06.2016 Veiledning for skolens behandling av elever som får IV, notat RFK		

1. Formål

Fra 1. august 2016 er det innført en fraværsgrense i videregående skoler. Hensikten er å motivere elevene til jevn innsats og forhindre skulk.

Udokumentert fravær over 10% i et fag vil som hovedregel medføre at eleven ikke har rett til halvårsvurdering med karakter eller standpunkt karakter i faget. Hvis eleven har mellom 10 og 15 % udokumentert fravær og fraværårsaken gjør det klart urimelig at eleven ikke skal kunne få karakter, kan rektor ved å bruke skjønn bestemme at eleven likevel får karakter.

Hensikten med dette styringsdokumentet er å gi utfyllende bestemmelser for Rogaland fylkeskommune. Som hovedregel henvises til rundskriv Udir-3-2016 og forskrift til opplæringsloven.

2. Omfang/virkeområde

Fraværsgrensen gjelder for alle elever i videregående skole, men ikke for lærlinger, lærekandidater og voksne.

3. Begrepsavklaringer

dokumentert fravær: fravær som ikke skal telles. Det er implisert i begrepet at rektor har godkjent dokumentasjonen.

udokumentert fravær: fravær som skal telles dersom rektor ikke gjør unntak på grunnlag av årsaken til fraværet.

Begrepene gyldig og ugyldig fravær brukes ikke.

4. Målgruppe

Ansatte og elever i videregående opplæring.

5. Ansvar og myndighet

Fylkesdirektør for opplæring/rektor har ansvar for at prosedyren blir fulgt.

6. Skjematisk oversikt over merknader

Venstre kolonne henviser til overskriftene i rundskriv Udir-3-2016.

Tema	Merknad
Alt fravær fra opplæringen skal i utgangspunktet telle med i fraværsprosenten.	Manglende tilstedeværelse på grunn av en rettighet eleven har etter opplæringsloven, regnes ikke som fravær og skal derfor ikke telle med i fraværsprosenten. Eksempler på dette er listet opp på side 3 i rundskrivet Udir-3-2016.
Noe fravær kan unntas	Eksempler på dette er listet opp på side 3 i rundskrivet Udir-3-2016. Av prikkpunktene er det <i>helse- og velferdsgrunner</i> som åpner for tolkning, se nedenfor.
Skal fravær unntas, må det dokumenteres	Alt fravær som skal unntas, må dokumenteres. Ved timefravær må dokumentasjon inneholde klokkeslett. Rundskriv Udir-3-2016 gir for helsegrunner en liste med eksempler på hvilke sakkyndige autoriteter som kan utferdige dokumentasjon som grunnlag for godkjenning av fravær. For kroniske sykdommer, utredningsarbeid o.l. er det åpning for en kombinasjon av sakkyndig vurdering og egenmelding fra foresatte eller myndige elever. Det overlates til rektor å godkjenne at dokumentasjon er tilfredsstillende.
Fylkeskommunale retningslinjer for velferdsfravær	Bestemmelsene overlater til den enkelte fylkeskommune å utarbeide retningslinjer for hva slags dokumentasjon som kreves for ulikt fravær. Velferdsgrunner kan defineres bredt og er derfor vanskelig å formulere kortfattet. Det viktige er å skape en praksis som oppleves tilnærmet lik og rettferdig for den enkelte elev.

	<p>Følgende bestemmelser gjelder for Rogaland fylkeskommune:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven skal søke skriftlig om velferdspermisjon • Det kan bare gis permisjon for særskilte hendelser som er viktige for eleven. Med særskilte hendelser menes i denne sammenheng for eksempel: <ul style="list-style-type: none"> ○ Dåp, bryllup og begravelse i nære relasjoner. ○ Religiøse høytider utenom Den norske kirke, inntil to dager. ○ Deltakelse i politisk arbeid og hjelpearbeid i regi av en hjelpeorganisasjon. ○ Representasjon i arrangement på nasjonalt eller internasjonalt nivå. ○ Omsorgsoppgaver, for eksempel for egne barn. • Hendelsen skal dokumenteres skriftlig av den eller de som har ansvaret, f.eks. i form av invitasjon, program osv. • Rektor skal godkjenne dokumentasjon og innvilge søknad i hvert enkelt tilfelle. <p>RFK har utarbeidet eget søknadsskjema som skal benyttes ved slike permisjoner. Se Skjema – «Søknad om velferdspermisjon med unntak fra fraværs grensen».</p>
Skjønn opp til 15%	<p>I spesielle tilfeller kan rektor ved å bruke skjønn bestemme at en elev som har gått over grensen på 10% og ikke har tilstrekkelig dokumentasjon, likevel skal kunne få halvårsvurdering med karakter eller standpunkt karakter. Årsaken til fraværet må gjøre det klart urimelig at eleven ikke får karakter, og det udokumenterte fraværet i faget kan ikke være høyere enn 15%. Rektors skjønn skal i disse tilfellene altså utøves på hele det udokumenterte fraværet.</p> <p>Merk at det her er snakk om en skjønnsmessig vurdering av årsak til udokumentert fravær, ikke en skjønnsmessig vurdering av dokumentasjon av fravær (omtalt i punktet «Skal fravær unntas, må det dokumenteres»).</p> <p>Lærer må i alle tilfeller ha tilstrekkelig vurderingsgrunnlag for å sette karakter.</p>
Én time er en klokke time	<p>Fravær beregnes ut fra fagets <i>planlagte</i> årstimetall i klokke timer, gitt i Kunnskapsløftet. Fravær fra undervisningsøkter med varighet ulik en klokke time skal regnes om.</p> <p>Ekstra undervisning skal ikke inngå i grunnlaget for fraværsberegning.</p>

Fravær vs forseintkomming	<p>For Rogaland fylkeskommune gjelder:</p> <p>Hvis en elev kommer mer enn 15 minutt for seint, regnes det som fravær. Rundskriv Udir-3-2016 gir godt rom for at skolen kan bruke skjønn i situasjoner som ligger utenfor elevens kontroll.</p>
Fravær i gjennomgående fag	Det vises til bestemmelsene, som anses å være tilstrekkelig utfyllende.
Fag- og skolebytte underveis i skoleåret	Det vises til bestemmelsene, som anses å være tilstrekkelig utfyllende.
Elev som ikke får halvårsvurdering med karakter	<p>Det presiseres at eleven likevel kan få standpunktkarakter dersom det samlede årsfraværet ikke overskrider fraværsgrensen.</p> <p>Forskriften framhever at skolen har et særskilt ansvar for å følge opp disse elevene for å sikre gjennomføring.</p>
Elev som overskrider fraværsgrensen	<p>Eleven har rett til vurdering uavhengig av om han har mistet retten til halvårskarakter.</p> <p>Elever som i gjennomgående fag har mistet retten til halvårskarakter ved årsslutt, kan etter forskriftens § 6-37 likevel tas inn på neste nivå. I Rogaland fylkeskommune er avgjørelsen delegert til rektor.</p> <p>Ved oppflytting til neste nivå i gjennomgående fag nullstilles fraværet.</p> <p>Elever som overskrider fraværsgrensen og av den grunn ønsker å melde seg opp til privatisteksamen samme år, bør få innvilget søknad om å bli deltidselev, siden dette er forutsetningen for oppmelding til privatisteksamen. I Rogaland fylkeskommune er avgjørelsen delegert til rektor.</p> <p>Merk: For å få rett til <i>førstegangsvitnemål</i>, må eleven ha bestått videregående opplæring som gir generell studiekompetanse innenfor normal tid. Dette gjelder også dersom eventuelle privatisteksamener inngår.</p>
Klargjøring av skillet mellom fraværsgrense og annet regelverk	<p>I en egen tabell foretas en gjennomgang av forholdet mellom nye retningslinjer for fraværsgrense og føring av fravær på vitnemålet.</p> <p>For detaljer vises til denne tabellen.</p> <p>Etter forskriften kan det ikke gis halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter dersom faglærer mangler grunnlag for vurdering. Dette gjelder uavhengig om fraværsgrensen er overtrådt.</p>

Oppsummering: Slik skal fraværgrensen praktiseres

(kilde: Kunnskapsdepartementet, 23.06.2016)

Over 15 prosent	Elever som totalt sett har mer enn 15 prosent udokumentert fravær i et fag, vil ikke få karakter i faget.
Inntil 15 prosent	Rektor kan bruke skjønn for udokumentert fravær inntil 15 prosent. Reglene tar høyde for at det kan være sammensatte årsaker til at elever er borte fra undervisningen
Mer enn 10 prosent udokumentert fravær	Elever som har mer enn 10 prosent udokumentert fravær i et fag vil som hovedregel ikke får karakter i faget. Fraværsregelen omfatter <u>ikke</u> dokumentert fravær, som sykdom og andre helse- og velferdsgrunner

7. Skolens oppgaver

Udir-3-2016 inneholder tydelige forventninger til skolene om å skape en forutsigbar og tydelig praksis. De viktigste er:

Oppgave	Handling
Informasjonsplikten	Sørge for at elever og foresatte er godt informert om fraværgrensen, hvordan den blir praktisert og hvilke konsekvenser det får å overskride grensen på 10% fravær.
Forebyggende arbeid	Det understrekes at fylkeskommunen og skolene har et særlig ansvar for tett oppfølging av den enkelte elev for å sørge for at elevene trives og fullfører opplæringen uten unødvendig fravær. Slik sett knytter denne forskriften seg til det prioriterte arbeid for økt gjennomføring og 0-visjonen i Rogaland fylkeskommune.
Varsle	En elev kan ikke miste halvårsvurdering med karakter uten å ha blitt varslet på forhånd. Varslet skal gis «uten ugrunna opphold» når skolen ser at eleven kan komme til å overskride grensen. Selv om det ble varslet i forbindelse med halvårskarakteren, må det varsles på nytt i forbindelse med standpunkt karakteren.
Fatte enkeltvedtak	Dersom en elev ikke får standpunkt karakter i et fag, skal dette fattes som et enkeltvedtak med de krav til saksbehandling og klagerett som dette innebærer. Vedtaket fattes så snart grensen for fravær er overskredet.

Føres på kompetansebeviset	Hvis en elev ikke får karakter i et fag, skal det føres på kompetansebeviset. Forskriften gir anvisning på hvordan dette skal utføres.
Forsvarlig system	Skoleeier og den enkelte skole har ansvar for et forsvarlig system for føring av fravær. Systemet må kunne håndtere både fravær knyttet til enkeltfag (fraværsgrense) og fravær som skal føres på vitnemålet. Godkjent søknad om fritak for fravær vil gjelde som dokumentasjon ved eventuell søknad om fratrekk for fravær på vitnemål/kompetansebevis (jf. forskriften § 3-47)
Ordensreglement	Forskriften om fraværsgrense inngår i Rogaland fylkeskommunes ordensreglement for elever i videregående skole, som ligger til grunn for den enkelte skoles ordensreglement. Skolene må i sine lokale ordensreglement formulere tydelig hva som er konsekvensene av for høyt fravær.

8. Evaluering

Retningslinjene for 10% fraværsgrense er komplekse og forutsetter at det utøves skjønn på flere områder. Udir-3-2016 inneholder mange presiseringer. Rogaland fylkeskommunes styringsdokument gir ytterligere avklaringer. Styringsdokumentet evalueres i forkant av skoleåret 2017-18. Denne evaluering foretas i dialog med skolene.

Kunnskapsdepartementet skal være i løpende dialog med KS for å sikre at ordningen blir minst mulig byråkratisk. Det vil også bli satt i gang følgeforskning. Departementet vil foreta en gjennomgang og revurdering av ordningen med fraværsgrense i 2019.

Som et ledd i evalueringsarbeidet kan det bli utarbeidet veiledninger for særskilte tema, jmf. [Veiledning for skolens behandling av elever som får IV, notat RFK](#)